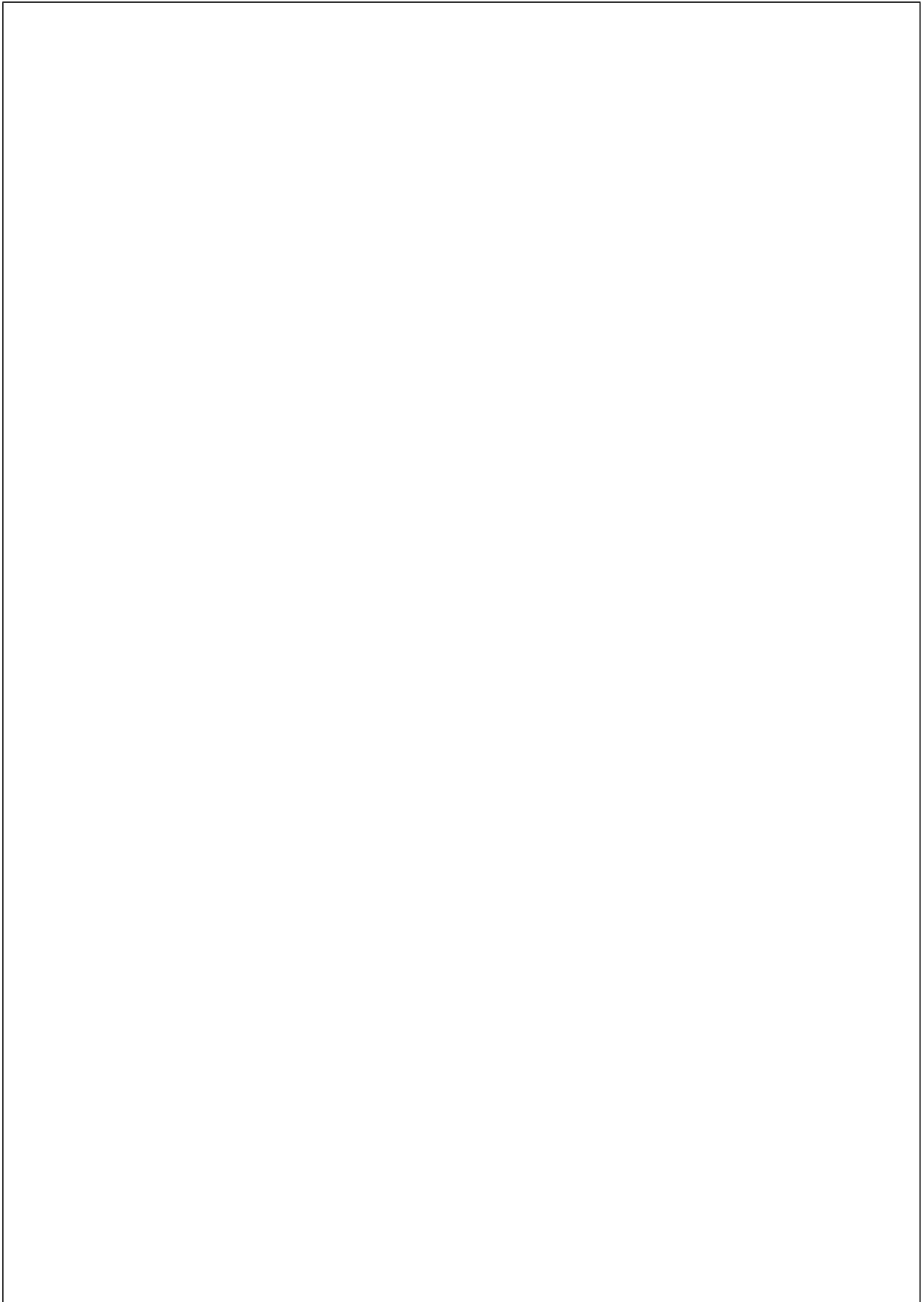

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/248691,Plyn-po-morzach-i-oceanach.html>
11.10.2026, 01:06

[Następny](#)

[Powrót](#)

„Płyn po morzach i oceanach”

10 października 2026 roku w Muzeum Kawalerii Stanowej (Household Cavalry Museum) w Londynie odbyły się uroczystości w 90. rocznicę nadania imienia legendarnemu niszczycielowi ORP „Błyskawica”. W wydarzeniu wziął udział zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski.

10.10.2026

[ORP Błyskawica Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności](#)

Uroczystość odbyła się 90. rocznicę wodowania okrętu, który stał się symbolem polskiej marynarki wojennej i jednym z symboli nieprzerwanej walki z niemieckim agresorem. Gościem honorowym wydarzenia zorganizowanego przez IPN oraz stowarzyszenie „Polish Sue Association” była Katarzyna Raczyńska, córka prezydenta RP na uchodźstwie w latach 1979-1986 Edwarda Raczyńskiego i Cecylii Raczyńskiej, matki chrzestnej ORP „Błyskawica”.

- 90 lat temu, 1 października 1936 roku, w stoczni J. Samuel White & Co Ltd. w mieście Cowes na wyspie Wight - i tu z wdzięcznością i wzruszeniem spoglądam na panią Katarzynę Raczyńską - Cecylia Raczyńska, mama pani Katarzyny, wypowiedziała sakramentalną formułę „płyn po morzach i oceanach”, zostając matką chrzestną nowoczesnego niszczyciela „Błyskawicy” i przyjmując go do polskiej marynarki wojennej, gdzie dołączył do bliźniaczego okrętu „Grom”

- powiedział zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski.

Podkreślił również, że wojenne perypetie okrętu są też elementem polskich losów w czasie II wojny światowej. To im poświęcona jest wystawa IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”. Projekt ten upamiętnia zaangażowanie Polskich Sił Zbrojnych w walkę z dwoma totalitaryzmami: niemieckim i sowieckim oraz tułaczkę polskiej ludności cywilnej, ewakuowanej ze Związku Sowieckiego i znajdującej schronienie w tak odległych miejscach jak Indie, Iran, Afryka, Nowa Zelandia czy obie Ameryki. Wystawa odwiedziła prawie wszystkie kontynenty. Pokazuje codzienny trud cywilów i przypomina m.in. udział polskich żołnierzy w Bitwie o Anglię, w wyzwaniu belgijskich, holenderskich i włoskich miast spod niemieckiej okupacji, łącznie z wielkim zwycięstwem jakim było zdobycie Monte Cassino.

List od podsekretarza stanu w Kancelarii Prezydenta RP Agnieszki Jędrzak odczytała prezes stowarzyszenia „Polish Sue Association” Iwona Golińska:

- Dziś ORP „Błyskawica” to pływający pomnik polskiego męstwa, chwały i niezłomnego dążenia do wolności, jak również symbol wiernej służby pod białoczerwoną banderą. Zaczumowana w porcie Gdynia jednostka jest najstarszym zachowanym niszczycielem-weteranem z tamtego okresu oraz jedynym alianckim okrętem bojowym, który aktywnie i bez przerw walczył u boku Royal Navy od pierwszego do ostatniego dnia wojny.

W obchodach uczestniczyli m. in. Nicola Ayrton-Guest, dyrektor Household Cavalry Museum i zastępca dyrektora Biura Współpracy Międzynarodowej IPN dr Mateusz Marek.

Podczas uroczystości zaprezentowany został film poświęcony projektowi IPN „Szlaki Nadziei.

Odyseja Wolności”. Wręczone zostały także nagrody laureatom konkursu plastycznego.

Tego samego dnia zastępca prezesa IPN upamiętnił polskich żołnierzy spoczywających na Cmentarzu Brompton w Londynie. Nekropolia, otwarta w 1840 r., jest miejscem spoczynku wielu zasłużonych postaci polskiej historii, w tym przedstawicieli emigracji wojskowej. Wśród pochowanych znajduje się m.in. admirał Jerzy Świrski, szef Kierownictwa Marynarki Wojennej w latach 1925-1947, który podczas II wojny światowej kierował działaniami polskiej floty z Wielkiej Brytanii. Na cmentarzu spoczywa również płk Franciszek Arciszewski, oficer Wojska Polskiego, kawaler Orderu Virtuti Militari.

Delegacja IPN upamiętniła polskich żołnierzy spoczywających na Cmentarzu Brompton w Londynie – 10 października 2026. Fot. Dariusz Skrzyniarz (IPN)

Delegacja IPN upamiętniła polskich żołnierzy spoczywających na Cmentarzu Brompton w Londynie - 10 października 2026. Fot. Dariusz Skrzyniarz (IPN)

Delegacja IPN upamiętniła polskich żołnierzy spoczywających na Cmentarzu Brompton w Londynie - 10 października 2026. Fot. Dariusz Skrzyniarz (IPN)

Delegacja IPN upamiętniła polskich żołnierzy spoczywających na Cmentarzu Brompton w Londynie – 10 października 2026. Fot. Dariusz Skrzyniarz (IPN)

* * *

Instytut Pamięci Narodowej poprzez projekt „[Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności](#)” realizuje swoją misję upowszechniania wiedzy o historii Polski oraz kształtowania postaw patriotycznych, szczególnie w kontekście walki Polaków o niepodległość w XX wieku. Projekt realizuje założenia polityki historycznej, której celem jest przywracanie pamięci o bohaterstwie, poświęceniu i losach polskich żołnierzy oraz cywilów walczących o wolność na wszystkich frontach II wojny światowej.

„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” są również odpowiedzią na potrzebę wzmacniania pozytywnego wizerunku Polski za granicą oraz przeciwdziałania dezinformacji historycznej i uproszczonym przekazom dotyczącym wkładu Polski w czasie II wojny światowej. Rolą wystawy jest opowiedzieć o tułaczce polskiej ludności cywilnej oraz o żołnierzach Polskich Sił Zbrojnych, walczących – ramię w ramię z sojusznikami – o wolność naszą i innych narodów. W tym kontekście projekt „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” ukazuje globalny wymiar polskiego wysiłku zbrojnego podczas II wojny światowej – od Syberii, przez Bliski Wschód, Afrykę i Włochy, aż po Europę Zachodnią – dokumentując losy Armii Andersa, Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie oraz wielu innych formacji.

Wystawa, która jest częścią tego projektu, dotarła już do ponad 120 miejsc na pięciu kontynentach – w Europie, obu Amerykach, Afryce oraz na Bliskim Wschodzie – trafiając do międzynarodowej publiczności i promując polską historię na świecie. W wielu przypadkach była to pierwsza styczność zagranicznej publiczności z polską narracją o II wojnie światowej. Oprócz ekspozycji plenerowych, prezentacji wystawy podczas Kongresów Pamięci Narodowej w Warszawie, Rzeszowie, Poznaniu i Gdańsku, organizowano koncerty, publikowano książki, powstawały materiały edukacyjne i gry. Projekt osiągnął łączny zasięg ponad miliona odbiorców, a jego przekaz – oparty na faktach, świadectwach – spotkał się z uznaniem historyków i środowisk

opiniotwórczych.

* * *

Polski niszczyciel ORP „Błyskawica” był jedną z dwóch jednostek typu Grom zbudowanych w brytyjskiej stoczni Johna Samuela White'a w Cowes. Wprowadzony został do służby w polskiej Marynarce Wojennej w 1937 r. Uczestniczył w działaniach podczas II wojny światowej od pierwszych do ostatnich dni walk w Europie, operując na Atlantyku, Morzu Północnym i Morzu Śródziemnym. Brał udział między innymi w kampanii norweskiej i ewakuacji wojsk alianckich spod Dunkierki, bitwie o Atlantyk, lądowaniu aliantów w Afryce w 1943 r. (operacja „Torch”) i Normandii w 1944 r. (operacja „Overlord”). Działalność operacyjną u boku aliantów zakończył w operacji „Deadlight” – niszczenia niemieckich łodzi podwodnych po kapitulacji III Rzeszy.

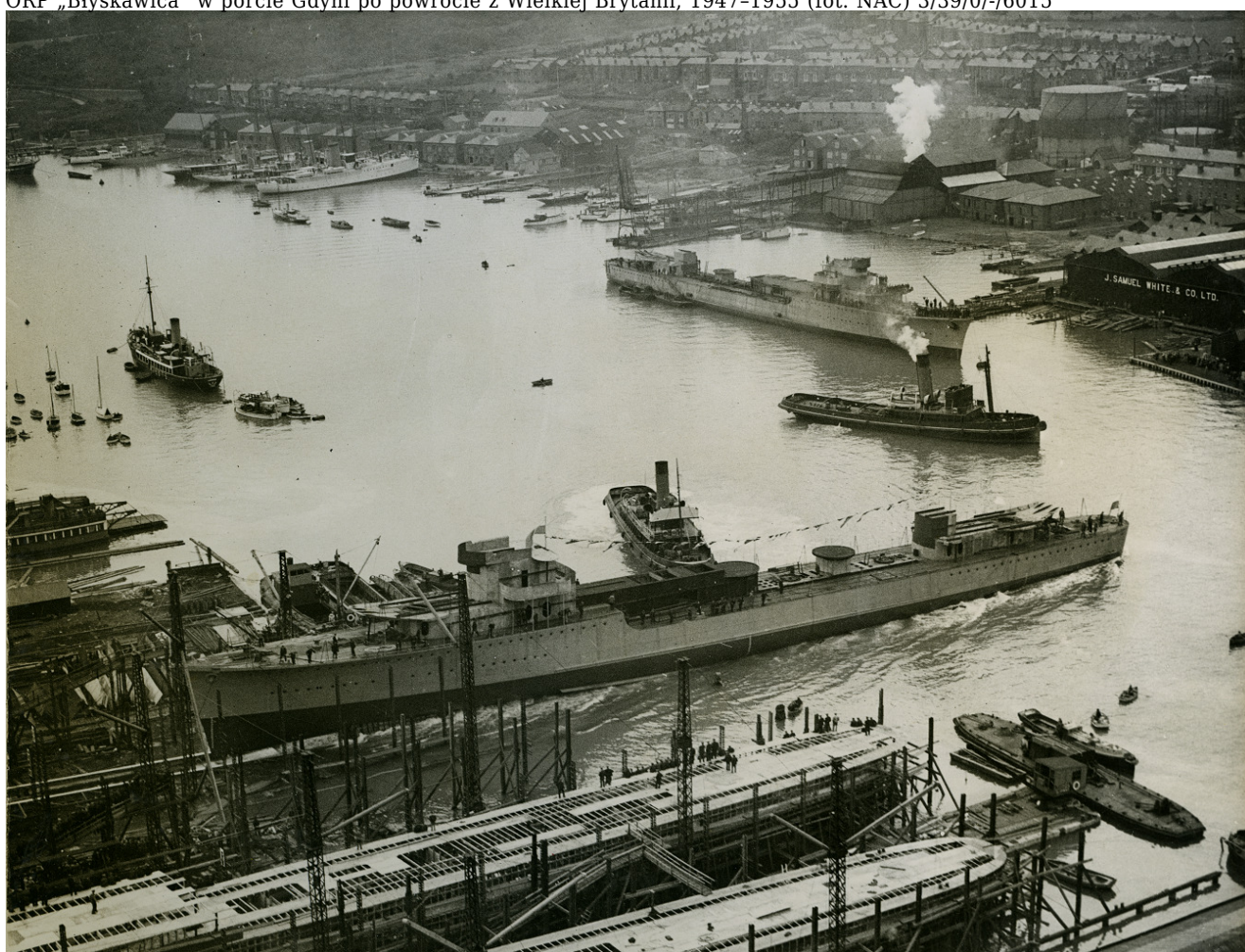
W 1939 r. część polskiej marynarki wojennej została ewakuowana do Wielkiej Brytanii, gdzie od razu włączyła się we wspólną walkę, działając ramię w ramię z Royal Navy. Nie tylko Błyskawica, ale także inne polskie okręty eskortowały konwoje na trasach atlantyckich oraz arktycznych. Okręty podwodne wspierały aliantów m.in. na Morzu Śródziemnym, a Polska Marynarka Handlowa aż do końca wojny uczestniczyła w konwojach, ewakuując ludność cywilną i przewożąc broń oraz alianckie wojska.

W 1942 r. ORP „Błyskawica” dobrze przysłużyła się też miejscu swojego powstania – broniąc miasto Cowes, i stocznię przed atakami Luftwaffe. Mieszkańcy oraz władze Cowes pamiętają o ORP „Błyskawica”, co roku oddając cześć ofiarom nalotu i polskim marynarzom. Już po zakończeniu działań wojennych „Błyskawica”, która stała się jedynym bojowym okrętem alianckim, który uczestniczył w walce przez cały okres wojny w Europie, w ostatniej odsłonie likwidacji Kriegsmarine, wzięła udział w operacji niszczenia przejętych niemieckich U-bootów.

ORP „Błyskawica” jest najstarszym zachowanym niszczycielem – weteranem II wojny światowej. Okręt powrócił do portu w Gdyni 4 lipca 1947 r., po 94 miesiącach walki i służby, jednak na odzyskanie prawdziwej wolności musiał czekać do 1989 roku i upadku komunizmu w Polsce oraz Europie.

ORP „Błyskawica” w porcie Gdyni po powrocie z Wielkiej Brytanii, 1947-1955 (fot. NAC) 3/39/0/-/6015

Wodowanie ORP „Błyskawicy”, Cowes, 1 października 1936 r. (fot. Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni)

Polskie niszczyciele ORP „Grom” i ORP „Błyskawica” po przybyciu do Wielkiej Brytanii, wrzesień 1939 r. (fot. Imperial War Museum) sygn. HU_076126

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Londyn

Centrala

Szlaki Nadziei Odyseja Wolności

Uroczystości